

Činoherní čtení

Ve Smečkách 26, Praha 1

prosinec 2012

Veronika Žilková a Matěj Dadač

v tragédii *U Kočičí bažiny* irské dramatičky Mariny Carr.
Zveme Vás na derniéru 28. listopadu!

Marina Carr U Kočičí bažiny

(By the Bog of Cats)

*Kdo lásce až příliš se vzdá, že spálí mu srdce ten žár,
ten nedojde chval ani štěstí.*

Eurípides / Médeia

Překlad: Šárka Císařová, Olga Bártová

Režie: Martin Čičvák / Hudba: Petr Kofroň

Scéna: Tom Ciller / Kostýmy: Nina A. Stillmark

Hrají: Veronika Žilková, Matěj Dadák, Gabriela Vránová, Lenka Skopalová, Stanislav Zindulka, Vladimír Kratina, Marika Šoposká, Ivana Wojtylová, Hanuš Bor nebo Petr Meissel, Vojtěch Kotek nebo Jaroslav Plesl, František Skopal a Veronika Divišová.

Premiéra 14. září 2009 / Derniéra 28. listopadu 2012 / 46 repríz

„Marina Carr ve svých hrách *Maja*, *Portia Coughlanová* a *U Kočičí bažiny* originálně využívá prvků řecké tragédie, které ovšem klade do ryze osobní roviny příběhů svých ženských hrdinek. Není ale autorovou feministickou; její dramata se vymykají jakémukoli prvopláno-

vému zařazení a působí především neobyčejným emocionálním nábojem, obrovskou silou a zarputilostí hrdinek a také oním zcela netypickým přenesením rámce klasické tragédie do světa, v němž viditelně chybí přítomnost bohů. Hrdinky Mariny Carr krok za krokem kráčí do záhuby, vedeny svými jasnými představami o mužích, vášnivě lásce a rodinném soužití.“

Ondřej Pilný, *Proměny irského dramatu: 1950-1999*

„*U Kočičí bažiny* je velké drama. Hra inspirovaná bezmála pětadvacet století starou Euripidovou *Médeiou* v sobě nese antickou osudovost, rozehraní sil, které přesahují vůli a moc jedince, ale přitom nepůsobí jako „adaptace“, variace či aktualizace neklasičtější klasiky. Je to hra usazená mimo čas a svým způsobem i mimo prostor – sice je zřetelně situována do ostrovní bažinaté krajiny, nicméně daleko více než o konkrétní lokalizaci jde o krajinu metaforickou, bažinatou v tom smyslu, že lidé se jí brodí, propadají se v ní, bloudí a nejsou mocni se z ní vymanit. (...) Marina Carr (1964) tu vykreslila společenství navzájem provázaných lidí, kteří do těchto vztahů vstoupili již něčím poznamenaní, někam vrostlí. Jakmile se někdo z nich snaží vyvázat, trhne to i se všemi ostatními.“

Josef Chuchma: *Z té bažiny se nelze vymanit*, *Mladá fronta Dnes* 20. 9. 2009

PŘIPRAVUJEME

Gerhart Hauptmann Před západem slunce

(Vor Sonnenuntergang)

Láska navazuje vztah k lidem. Nenávisť též.

Kdo hledá cestu k lidem, může si vybrat.

Gerhart Hauptmann

Překlad: **Jitka Fučíková**

Úprava a režie: **Ladislav Smoček**

Dramaturgie: **Roman Císař a Vladimír Procházka**

Hrají: **Petr Nárožný, Zuzana Stavná, Lenka Skopalová, Michal Pavlata, Pavel Kikinčuk, Ondřej Vetchý, Jaromír Dulava, Stanislav Zindulka, Dana Černá, Lada Jelínková, Otmar Brancuzský, Diana Šoltýsová, Václav Šanda a další.**

V mých dramatech vystupují nejrůznější postavy, záznamy živoucího života, vryté do mého ducha. Takzvaného padoucha v těchto dílech, určených pro divadlo, nenajdete. Šlo mi vždycky spíš o to, abych se stal co největšímu počtu svých postav v podstatě naprosto neúplatným a pokud možno láskyplným zmocněncem. Nemohl jsem si přirozeně nevšimnout věcí lidských, neboť pokoušíme-li se napodobit lidské osudy, je toto lidské jak v tragické, tak v komické podobě nezbytným, životodárným a také

osudovým faktorem. Komu jde o divadlo, o drama a pravé, čisté, třibící a osvčující zrcadlo života, musí se jednoznačně postavit za tuto přemíru lidskosti. Toto umění počítá s posluchači a diváky, kteří mají odvahu podívat se pro své poučení a sebeuvědomění do propasti života dokonce tam, kde je nejhlubší.

Gerhart Hauptmann

Před západem slunce je vlastně autentická příhoda ze života Hauptmannova přítele Maxe Pinkuse, majitele nakladatelství a bibliofila. Také v jeho případě šlo o pozdní lásku vdovce a o konflikt s dětmi o dědictví. Maxe Pinkuse si Hauptmann vážil jako vzdělaného a ušlechtilého člověka, vyznávajícího humanistické ideje J. W. Goetha.

Když zemřel, směl být pohřben – jako Žid – na příkaz nacistických úřadů tajně v nočních hodinách a bez obřadů. Hauptmanna inspirovala tato ponurá událost k napsání rekviev v podobě dramatického obrazu s příznačným názvem – *Temno*. Je to jeho jediné dílo (našlo se v pozůstalosti), které je konkrétní obžalobou režimu třetí říše a protestem proti soustavné perzekuci a vraždění lidí, napsané v polovině třicátých let.

Na hře *Před západem slunce* začal pracovat roku 1928 a dokončil ji v Locarnu v roce 1931. První provedení bylo v Deutsches Theateru v Berlíně r. 1932, v režii Maxe Reinhardta.

V předtuše budoucích událostí – jakoby chtěl uzavřít svou složitou uměleckou dráhu začínající hrou *Před východem slunce* – volí sedmdesátiletý Hauptmann i symbolický titul *Před západem slunce*, kdy s tajným radou Clausenem neodchází jen člověk – ale celá epocha.

Drama se dočkalo obrovského úspěchu. Dvakrát bylo zfilmováno. Poprvé hrál roli Clausena Emil Jannings, podruhé Hans Albers.

„Prolnutí rodinné historie s politickou tematikou třicátých let dalo základnu dramatu, v němž se naposled rozvinula Hauptmannova velká psychologická síla. Jaký je to bohatě vybavený lidský zvěřinec – ta rodina Clausenova! Co člověk, to ostře formovaný typ. A jak hluboce pravdivě vytvořil Hauptmann lidské vztahy mezi dramatickými postavami. Vůbec máte nad tímto dílem, třebaže po něm Hauptmann napsal ještě mnoho jiných dramát, pocit, že tu básník zazpíval svou labutí píseň. V plné tvůrčí síle vytvořil zde v learovském rodinném dramatu drama opravdového zvratu v dějinách Německa.“

František Götz (v doslovu ke knižnímu vydání hry „Gerhart Hauptmann a jeho hra *Před západem slunce*“, Orbis Praha, 1957)

Foto z 1. čtené zkoušky 29. října 2012

Současnost ulice Ve Smečkách

Ulice, v níž sídlí **Činoherní klub o.p.s.**, spojuje Žitnou ulici s Václavským náměstím. Pasáží Blaník lze odbočit do Krakovské, tou protilehlou se dostanete do Štěpánské. Vedle Činoherního klubu se Ve Smečkách nachází významná výstavní síň – **Galerie Smečky**, další místo určené kulturní veřejnosti, sloužící k prezentaci děl předních českých výtvarníků. Jejím zřizovatelem je Pražská plynárenská a.s. Sídlí tu také světově uznávané nahrávací **Studio Smečky** s vynikajícími akustickými vlastnostmi a kapacitou devadesátičlenného orchestru.

Státní úřady jsou tu zastoupeny **Ministerstvem zemědělství a Státním zemědělským intervenčním fondem**, pracoviště tu má i **Městská policie**.

Ulice Ve Smečkách je zároveň místem, které na území Prahy 1 naplňuje několik neopomenutelných integračních funkcí: najdete tu **integrovanou mateřskou školu**, **StreetWorkCentrum** – Projekt Šance s preventivním a humanitárním programem pro komerčně sexuálně zneužívané děti a mládež žijící na ulici, **Knihovnu a tiskárnu pro nevidomé K. E. Macana**, jejíž historie sahá až do roku 1918, kdy vznikl spolek *Český slepecký tisk*, a nekuřáckou **Kavárnu Vesmírna** s pracovním tréninkovým programem pro lidi s mentálním postižením.

Smečky jsou samozřejmě místem, kde žijí obyvatelé Prahy 1. Je tu několik restaurací, obchodů, kadeřnictví... Současně sem míří i zahraniční turisté. Na této adrese sídlí **Hotel K+K Fénix**, **Hotel Andante** a **Hostel Atlas**.

Existuje mnoho důvodů pro to, aby se ulice Ve Smečkách stala opět důstojným veřejným prostorem!

„Jsem zcela přesvědčen, že je naší povinností udělat všechny zákony povolené kroky, abychom vzniku dalších vykřičených domů v centru města zabránili a pokusili se ukončit provoz těch stávajících. V tuto chvíli se však jedná o nerovný boj, ve kterém de facto není žádná opora v zákoně, která by naší městské části v řešení tohoto závažného problému pomáhala. (...) V tomto směru nyní konáme. Do budoucna by způsobem regulace vzniku a provozu veřejných domů mohla být zákonná úprava regulační role obce známá ze zákona o hazardních hrách. Obce zde samy rozhodují, zda a případně kde budou herny, a stejně tak je nutno postupovat při legislativní úpravě prostituce.“

JUDr. Ivan Solil (ČSSD), radní Prahy 1 pro oblast bezpečnosti, prevence kriminality a veřejného pořádku
Ve zpravodaji OKO / Občan klade otázky, květen 2012

GOGOLOVI

Hráči

Promítání záznamu inscenace **30 let** po premiéře

17. listopadu 1982 se v Činoherním klubu uskutečnila premiéra Gogolových *Hráčů*. V pondělí **17. prosince v 18.30 hodin** si divadelní událost můžeme připomenout promítnutím záznamu inscenace, který natočila Československá televize a vydala společnost Thespis. Vstup volný.

Překlad: **Leoš Suchařípa** / Režie: **Ladislav Smoček**
Dramaturgie: **Vladimír Procházka**

Scéna: **Ladislav Smoček, Jiří Benda** / Kostýmy: **Jarmila Konečná**
Hrají: **Josef Abrahám, Jiří Zahajský, Jiří Kodet, Petr Nárožný, Josef Vondráček, Rudolf Hrušínský ml., Miroslav Středa, Miloslav Štibich, Václav Kotva.**

„(...) Ale ta nejpodivnější zkušenost v divadle Ve Smečkách na mne hupsla s něžností něžné milenky daleko později. Nezažil bych něco takového, o čem chci psát, pokud bych nebyl divadelník. Totiž stalo se to průběhem generální zkoušky Gogolových *Hráčů* v režii pana Smočka. A pochopitelně, kým hráno a jak hráno! Někdo mi umožnil vstup na poslední zkoušku. Sál prakticky prázdný, občas cvakla Leica Mirka Pokorného, a to kecám, protože právě ty Leicy jen tak syknou, aniž by rušily. Chlemstal jsem smrtonosný výkon Abrahámův, kterému úspěšně sekundovaly výkony všech pánů v představení, ale přece jen sekundovaly. Zase, filozofie lumpů, týkající se našich drahých spoluobčanů, ukryvající se za textem klasika, ne tak lehce napadnutelná z nežádoucí kritičnosti, fungovala ostře.

Režie a zmíněné výkony, závěrečný scénický znak po stěnách lezoucího výbuchu suverenity jako memento pro naše lotříky, vše vybroušeno na plošky diamantu v ústraní a dovedeno k dokonalosti. Načasování akcí a replik s jemností a fantazií soutěžící se samým životem, který má pochopitelně nekonečnou barevnost v síle, které nelze konkurovat.

Byl jsem tak užaslý viděným, že jsem se na stejnou inscenaci vrátil, jak jen to rychle bylo možné. (...)"

Ctibor Turba v knize Činoherní klub 1965-2005

Doušky

21. listopadu hraje poprvé postavu Ředitele v Kunderově *Ptákovině* **Martin Finger**.

28. října se v Činoherním klubu uskutečnil 3. ročník scénických čtení divadelních her, které se umístily v dramatické soutěži o Cenu Alfréda Radoka. **Noc českých a slovenských autorů** vyvrcholila představením textu Jana Kratochvíla *Vladimírova děvka*, v režii Doda Gombára účinkovali Michal Dlouhý a Robert Jaškóv.

Český rozhlas 3 Vltava vysílá od 19. listopadu každý všední den od 11.30 hodin sedm dílů *Osudů Františka Fröhlicha*, rozhlasové vzpomínky překladatele, anglisty a skandinavisty. V rámci *Severského roku* se na Vltavě v listopadu a prosinci vysílá ještě také pořad *Listování Ibsenem*, v němž **František Fröhlich** hovoří o Ibsenových hrách.

27. listopadu bude v premiéře uvedena rozhlasová inscenace textu Ingmara Bergmana *Nevěra s Danou Černou* v hlavní roli. 1. prosince pak bude premiéra Döblinova *Příběhu Franze Biberkopfa*, v němž hrají také **Lada Jelínková, Michal Pavlata a Martin Finger**.

8. prosince uvede Slovenské národní divadlo v Bratislavě v premiéře inscenaci hry Georga Taboriho *Matčina kuráž* v režii **Martina Čičváka**.

Matěj Nechvátal hraje v povídkovém filmu *Praha, má láska*. **Martina Fingera** můžete vidět ve filmu Jana Hřebejka *Odpad město smrt*, adaptaci scénáře Dušana D. Pařízka podle námětu R. W. Fassbindera.

V **Domě U Kamenného zvonu** se do 3. února 2013 koná výstava tvorby **Jana Švankmajera** (1934) *Možnosti dialogu / Mezi filmem a volnou tvorbou*. Výstavu doprovodí monografie v českém a anglickém jazyce z nakladatelství Arbor vitae. Autory koncepce knihy jsou Bertrand Schmitt a František Dryje.

V Činoherním klubu **Jan Švankmajer** vytvořil výpravu k inscenacím Voltairova *Candida* (1971), Lenzova *Vychovatele* (1972), Leonovova *Zlatého kočáru* (1972) a Goldoniho *Poprasku na laguně* (1973).

Možnosti dialogu 3

Přehlídka amatérských divadelních souborů v roce 2012 se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

Neděle 9. prosince

DIVADLO (bez záruky) PRAHA

DEREK aneb Příběh opravdového modela

Být mužským modelem pro něj není jen práce, je to spíš poslání.

Na motivy filmu *Zoolander* a knihy *Glamorama* / Autor dramaturgie, režie: **David Slížek** / Kostýmy: **Monika Roženková** / Scénografická spolupráce: **Karel Pajer** / Choreografie: **Monika Fejglová** / Hrají: **Pavel Nýdrle, Radek Jiříček, Gabriela Ledererová, Monika Fejglová, Jaroslava Tomášková, Petr „Bláha“ Nejedlý, Michaela Puczoková, Petr Bartoška, Miša „Borůvka“ Pecková, Štěpánka Filipová, Pavel Tomášek.**

DIVADLO (bez záruky) PRAHA uvádí světovou premiéru crazy komedie ze světa přehlídkových mol na motivy kultovního filmu *Zoolander* a knihy *Glamorama*. „V životě jde o víc, než být opravdu neskutečně neuvěřitelně krásný.“ Tak o co vlastně jde?

DIVADLO (bez záruky) PRAHA – amatérský divadelní soubor založený roku 1991 v Praze. Během let několikrát změnil svůj styl i dramaturgii. Od experimentů s existenciálními myšlenkami došel přes období klasické situační komedie až k dnešní fascinaci „tajemnem světa“. Členové ĎBZ sdílejí vizi divadla, které vypráví příběhy, provokuje představivost a dívá se na život z úhlu, které diváka předtím nenapadly. Po celou dobu své existence ĎBZ dělá čest svému jménu: nenabízí žádné záruky, nevíte, čím vás překvapí, kdy přijede, ani jestli po představení opravdu odjede...

Douška o divadle

Kdyby se mne někdy někdo zeptal, které umění pokládám za nejtěžší, řekl bych, že je to umění herecké. A kdyby se mne někdo otázel, které umění pokládám za nejsnazší, odpověděl bych rovněž – umění herecké.

Snad právě v tom se skrývá tajemství, proč herecké umění patří dodnes k těm nejméně dokonalým a nejspornějším. Sporným do té míry, že se dodnes rodí pochyby, zda jde o skutečné umění. Nedokonalým natolik, že Eleonora Duseová si přeje, aby všichni herci pomřeli na mor. Neprobádaným natolik, že Gordon Craig vytrvale opakuje: „Divadlo bude dále růst a herci budou ještě po mnoho let divadlu bránit ve vývoji.“

Bude to zřejmě trvat tak dlouho, dokud kategoricky nevymýtíme ten lehkovážný a zločinný vztah k hereckému umění, který se z nejrozličnějších příčin zakořenil v současném divadle. Jen si uvědomte, kdo všechno si dneska troufá vylézt na scénu, a sotva na ni vkročí, „zaválí Shakespeara“.

Když někdo chce obstojně hrát na klavír, musí desítky let dennodenně cvičit, a přitom nepředpokládá, že by koncertoval. Stačí, že si chce ve volné chvíli zahrát – pro sebe, pro manželku či manžela, nanejvýše pro pár „domácích“ posluchačů. K tomu, aby někdo hrál na jevišti, aby veřejně vystupoval před tisíci diváky, stačí „mít vloh“.

Co na tom záleží, že polykáte půl slova, že vám hlas vrže jako špatně namanané dveře, že máte gesta svázaná jako kůň nohy na noční pastvě, že nemáte nejmenší ponětí o principech a poslání hereckého mistrovství.

„On se otrká,“ říká se v podobných případech – jako bychom mluvili o koni, který „se zajede“. Stáváme se svědky cynického procesu, kdy se sebevědomě před tváří veřejnosti získává herecká zkušenost, amatérsky nahrazující mistrovství, jehož se herci nedostává. Proč by nás tedy mělo překvapovat, že Duseová v zoufalství přivolává na herce mor a Craig malomyslně touží po „nadloutce“?

Alexandr Tairov: *Odpoutané divadlo*

(Vydala Akademie múzických umění v Praze v edici Disk, 2005)

PRAHA
PRAGA
PRAG

Poskytovatel čtyřletého grantu
na provoz:
Hlavní město Praha

Na rok 2012 poskytuje
Hlavní město Praha Činohernímu klubu
grant ve výši 16.110.000 Kč

Partneři Činoherního klubu

CGSO

AWK

Kooperativa
FOJTIŠTOVNA a.s.

K+K
HOTELS

NAXOS

Tonera

SPIELBERG

VINÁŘSTVÍ WALDERIC
VÝROBCE
KVALITNÍHO
VINO

TITAN - MULTIFLAX
KAPALINÁ
KAPALINA

REVOLVER
REVUE

kdyžkdy

scena.cz
1. KULTURNÍ PORTÁL

Výstavní
středisko
na
Dělné

www.radiohortus.cz

Facebook

Program

Redakce Činoherního čtení: Roman Cisař, Petra Honsová, Radvan Pácl.

Foto: Pavel Nesvadba, Petra Tyllová, Pavel Kolský, Miroslav Pokorný, Martin Svozilek, Oldřich Pernica, archiv J. Švankmajera, archiv ĎBZ.

Jazyková korektura: Andrea Fírtíková. Grafická úprava: Kateřina Skalníková.

Galerie Smečky Vás zve na výstavu

Cykly

Jiří Kolář, Jan Koblasa, Jan Švankmajer, Libor Fára, Michal Šanda, Pavel Holeka

od 5. 9. 2012 do 24. 11. 2012 / úterý – sobota, 11.00 – 18.30 hodin

Vstup zdarma pro držitele ZTP, ZTP/P, důchodce, děti, studenty SŠ, VŠ a pro všechny držitele Zákaznické karty Pražské plynárenské, a. s.

**Ve Smečkách 24, 110 00 Praha 1
(vedle Činoherního klubu)**

tel.: +420 222 210 268

tel./fax: +420 222 210 272

e-mail: galerie.smecky@ppas.cz

*galerie